

Střední škola sociální péče a služeb, nám. 8. května 2, Zábřeh

**TÉMATA K MATURITNÍ ZKOUŠCE
ZE SOCIÁLNÍ PÉČE**

Studijní obor: 75-41-M/01 Sociální činnost - sociálně výchovná činnost

Forma studia: denní

Forma zkoušky: ústní

Školní rok: 2025/2026

Vypracoval (a): Mgr. Martin Žouželka

Projednáno předmětovou komisí dne 12. září 2025

Schváleno ředitelkou školy

SOP 1 – SOCIÁLNÍ TERMINOLOGIE

- pojem sociální, sociální politika, sociální zabezpečení, pilíře sociálního zabezpečení, státní sociální podpora, sociální péče, sociální práce, sociální služby, sociální dezintegrace, životní úroveň, záchránná sociální síť, sociální diskriminace, sociální potřebnost, životní minimum, sociální událost, sociální pojištění

SOP 2 – ETIKA A HISTORIE SOCIÁLNÍ PRÁCE

- historie sociální práce a péče – pravěk, starověk, středověk, renesance a osvícenství, období Rakousko – Uherska, období I. republiky, období po II. světové válce, období normalizace, období po roce 1989
- etika sociální práce – etika, morálka, normy, deontologie
- přehled etických problémů
- etické zásady a etické normy sociální práce s klientem

SOP 3 – OSOBNOST SOCIÁLNÍHO PRACOVNÍKA

- charakteristika osobnosti, vzdělání a náplň práce sociálního pracovníka a pracovníka v sociálních službách
- znalosti a dovednosti sociálního pracovníka
- působnost sociálního pracovníka
- vlastnosti a schopnosti sociálního pracovníka
- role sociálního pracovníka
- kompetence sociálního pracovníka
- hodnoty ve vztahu sociálního pracovníka a klienta

SOP 4 – SYNDROM VYHOŘENÍ

- SV – charakteristika, příčiny, skupiny zaměstnanců, projevy, fáze, prevence
- supervize – charakteristika, formy, osoba supervizora
- rozhovor v sociální práci – charakteristika rozhovoru, vliv prostředí na rozhovor, chyby při rozhovoru, typy rozhovoru, druhy otázek

SOP 5 – ZÁKON O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

- charakteristika zákona
- pojmy obsažené v zákoně
- oblasti zákona
- příspěvek na péči – charakteristika, výše, úkony, postup při vyřizování

SOP 6 – SOCIÁLNÍ SLUŽBY

- sociální služba – definice, cíle, základní činnosti při poskytování sociálních služeb, formy sociálních služeb
- legislativní ukotvení sociálních služeb
- sociální poradenství
- služby sociální péče
- služby sociální prevence

SOP 7 – STANDARDY KVALITY POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

- pojmy vztahující se k sociálním službám
- charakteristika standardů kvality sociálních služeb
- typy standardů
- jednotlivé standardy 1 – 15 – název, charakteristika, příklady

SOP 8 – SOCIÁLNÍ POLITIKA

- charakteristika pojmu sociální politika
- dělení sociální politiky
- subjekty a objekty sociální politiky
- funkce sociální politiky
- principy sociální politiky
- oblasti sociální politiky – politika zdravotní, rodinná, vzdělávací, bytová, zaměstnanosti

SOP 9 – DÁVKOVÁ AGENDA ČR

- pilíře sociálního zabezpečení
- sociální pojištění – důchodové, nemocenské, pojištění pro případ nezaměstnanosti
- sociální podpora
- sociální pomoc – dávky péstounské péče, dávky pro osoby se zdravotním postižením, příspěvek na péči, dávky hmotné nouze, sociální poradenství, sociální služby

SOP 10 – SOCIÁLNÍ PRÁCE S JEDNOTLIVCEM

- charakteristika sociální práce, typy
- etapa sociální evidence, anamnéza v sociální práci
- etapa diagnostická
- etapa řešení a plánování strategie
- etapa sociální terapie
- etapa ověřování výsledků
- význam etap sociální práce

SOP 11 – SOCIÁLNÍ PRÁCE SE SKUPINOU

- skupina, znaky skupiny, dyáda
- třídění skupin – základní dělení, podle velikosti, identifikace se skupinou, otevřenosti pro členy, pohlaví, cíle délky trvání, nároků na členy, charakteru členství
- sociální role, sociální pozice
- pravidla členství ve skupině
- plánování skupiny
- stadia vývoje skupiny

SOP 12 – NÁROČNÝ SOCIÁLNÍ KLIENT

- Charakteristika problémového sociálního klienta
- hostilní (nepřátelský) sociální klient – projevy, zvládací strategie
- nedobrovolný sociální klient – projevy, zvládací strategie
- závislý sociální klient – projevy, zvládací strategie
- perfekcionista sociální klient – projevy, zvládací strategie
- manipulativní sociální klient – projevy, zvládací strategie
- úzkostný sociální klient – projevy, zvládací strategie
- narcistní sociální klient – projevy, zvládací strategie
- agresivní sociální klient – projevy, zvládací strategie
- pedantní sociální klient – projevy, zvládací strategie
- histrionský sociální klient – projevy, zvládací strategie
- nepřístupný sociální klient – projevy, zvládací strategie
- autoritativní sociální klient – projevy, zvládací strategie
- kverulantský sociální klient – projevy, zvládací strategie
- klient pod vlivem psychoaktivní látky - projevy, zvládací strategie
- suicidální klient - projevy, zvládací strategie
- depresivní klient - projevy, zvládací strategie

SOP 13 – RODINA JAKO ZÁKLADNÍ SOCIÁLNÍ SKUPINA

- charakteristika rodiny
- změny současné moderní rodiny
- typy rodin
- funkce rodiny
- typologie rodin podle funkčnosti
- druhy dysfunkčních rodin

SOP 14 – DÁVKY A SLUŽBY PRO RODINY S DĚTMI

- sociálně právní ochrana dětí – dítě, nezaopatřené dítě, zaměřenost SPOD
- výkon SPOD – obecní úřady, obec s rozšířenou působností, krajské úřady, MPSV, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí
- aktivity k podpoře rodiny – sociální poradenství, služby a sociální služby, peněžité dávky

SOP 15 – SYNDROM CAN

- charakteristika syndromu CAN, jeho formy
- zanedbávání
- týrání
- sexuální zneužívání
- šikana
- systémové týrání
- sekundární viktimizace
- rizika syndromu CAN – rizikové děti, rizikové dospělí
- následky syndromu CAN
- metody práce s dětmi se syndromem CAN
- instituce poskytující péči dětem se syndromem CAN

SOP 16 – NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

- NRP – charakteristika, formy, důvody
- Svěření dítěte do péče jiné fyzické osoby
- Pěstounská péče – charakteristika, zprostředkování, práva a povinnosti pěstouna, předpěstounská péče, finanční zabezpečení PP, zánik PP, klady a zápory PP, typy PP
- Pěstounská péče na přechodnou dobu
- Adopce (osvojení) – charakteristika adopce, klady a zápory osvojení, předpoklady pro osvojení (rodič x dítě), předadopční péče, mezinárodní osvojení
- Poručenství s osobní péčí – charakteristika

SOP 17 – KURÁTORSKÁ PÉČE

- charakteristika kurátora
- kurátor pro děti a mládež
- kurátor pro dospělé a náplň jeho práce
- anamnéza v kurátorské péči
- spolupráce kurátora s dalšími institucemi – odbory úřadů, věznice, PMS, orgány činné v trestním řízení, poskytovatelé sociálních služeb, úřady práce, zaměstnavatelé, zdravotnická zařízení, ostatní kurátoři

SOP 18 – PROBACE A MEDIACE

- probační a mediační služba
- probace – charakteristika, lehké trestné činy, průběh probačního dohledu
- mediace – charakteristika, výhody mediace, případy vhodné k mediaci, průběh mediace (jednotlivé fáze)
- alternativní tresty

SOP 19 – ÚSTAVNÍ VÝCHOVA A PÉČE

- charakteristika ústavní výchovy a péče
- funkce ústavní výchovy a péče
- ústavní péče v resortu Ministerstva zdravotnictví
- ústavní výchova v resortu Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy
- ústavní péče v resortu Ministerstva práce a sociálních věcí
- ústavní péče v resortu Ministerstva spravedlnosti
- rizika ústavní výchovy a péče
- ústavní řád

SOP 20 – SLUŽBY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

- sociální služba – definice, cíle, základní činnosti při poskytování sociálních služeb, formy sociálních služeb
- asistent pedagoga
- sociální poradenství
- služby sociální péče
- služby sociální prevence

SOP 21 - DÁVKY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

- invalidní důchod
- příspěvek na mobilitu
- příspěvek na zvláštní pomůcku
- příspěvek na péči – charakteristika, výše, stupně závislosti, bodové ohodnocení, postup sociálního pracovníka při vyřizování příspěvku na péči
- průkazy osoby se zdravotním postižením
- posudková služba
- zaměstnávání osob se zdravotním postižením

SOP 22 – PROBLEMATIKA SENIORSKÉ POPULACE

- vymezení základních pojmů
- dělení stáří
- příprava na stáří
- vyrovnání se stářím
- rizikové skupiny seniorů
- sociální změny ve stáří
- podoby stáří
- senilní demence – charakteristika, projevy, stádia

SOP 23 – INSTITUCE ZAJIŠŤUJÍCÍ PÉČI O SENIORY

- obecná charakteristika seniorů
- sociální situace seniorů
- instituce zdravotní péče – geriatr, agentury domácí péče, rehabilitační centra, odborná oddělení nemocnic, LDN, hospic
- instituce sociální péče – charakteristika sociálních služeb, sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence
- nestátní organizace v péči o seniory

SOP 24 – PÉČE O DEZINTEGROVANÉ OSOBY

- charakteristika sociální dezintegrace
- bezdomovectví – charakteristika, ohrožené skupiny, druhy, typy uprchlíků
- azylové bydlení – charakteristika, azylové bydlení dle délky pobytu
- jednotlivé druhy azylových zařízení
- domy na půli cesty – historie, vznik v ČR, charakteristika, problémy klientů, délka pobytu
- sociální práce s uprchlíky – vysvětlení pojmů uprchlík, migrace, emigrace, imigrace
- důvody žádosti o status uprchlíka, problémy v pomoci uprchlíkům, azylová procedura, typy azylových zařízení

SOP 25 - STREETWORK

- charakteristika streetworku, formy činnosti streetworku
- cílové skupiny streetworku
- osobnost streetworkera
- typický klient streetworku
- úkoly terénního pracovníka (streetworkera)
- formy prvního kontaktu s klientem
- typické problémy, které řeší streetworker
- prostorové zázemí streetworka
- nízkoprahová zařízení
- zásady pobytu v nízkoprahových zařízeních